

Didactiek

12.1 Algemeen

Iedereen zet zich in om THUIS leren tot een succes te maken. Maar we begeven ons ook op onbekend gebied. Dat vraagt veel van je. Zorg dus goed voor jezelf en voor anderen en pas op voor de volgende valkuilen.

1. **Alles moet in één keer goed**
Heb realistische verwachtingen ten aanzien van jezelf en anderen. Wees tevreden met de voortgang die je boekt en wees niet te kritisch op jezelf. Natuurlijk maken we allemaal fouten en is nog niet alles volledig duidelijk.
2. **Te veel nadruk op ICT**
ICT helpt natuurlijk om THUIS leren mogelijk te maken. Maar als je te veel nieuwe en onbekende digitale leermiddelen gebruikt, vraag je te veel van jezelf. Didactiek voor techniek.
3. **Ik moet het allemaal zelf doen**
Niemand vindt het raar als je aangeeft dat je iets nog niet kan of spannend vindt. Vraag dus op tijd om hulp.
4. **Alles is belangrijk**
Voorkom overbelasting. Hou het simpel en zorg voor focus voor jezelf en voor je leerlingen. Beperk je tot de kern van wat je leerlingen moeten kennen en kunnen.

12.2 THUIS leren – didactiek

Didactiek was altijd al belangrijk. Voor THUIS leren is het nog belangrijker, omdat je er als docent niet altijd bij bent als je leerlingen leren.

Een glasheldere instructie met duidelijke doelen en verwachtingen over wat je wilt dat je leerlingen leren en hoe je wilt dat ze leren, is dus essentieel.

Om je hierbij te helpen, hebben we op basis van jullie eigen ervaringen tot nu toe en inzichten uit het model Interactieve Gedifferentieerde Directe Instructie en de cyclus Formatieve Evaluatie, een handreiking voor jullie opgesteld.

Deze helpt jullie hopelijk bij het structureren van je THUIS lessen. Want het belangrijkste in deze roerige situatie is dat wij de leerlingen, naast onderwijs op maat, ook rust en structuur blijven bieden.

12.3 Didactische handreiking

In het schema hiernaast vind je de verschillende fases in het THUIS onderwijs.

De drie hoofdfases zijn:

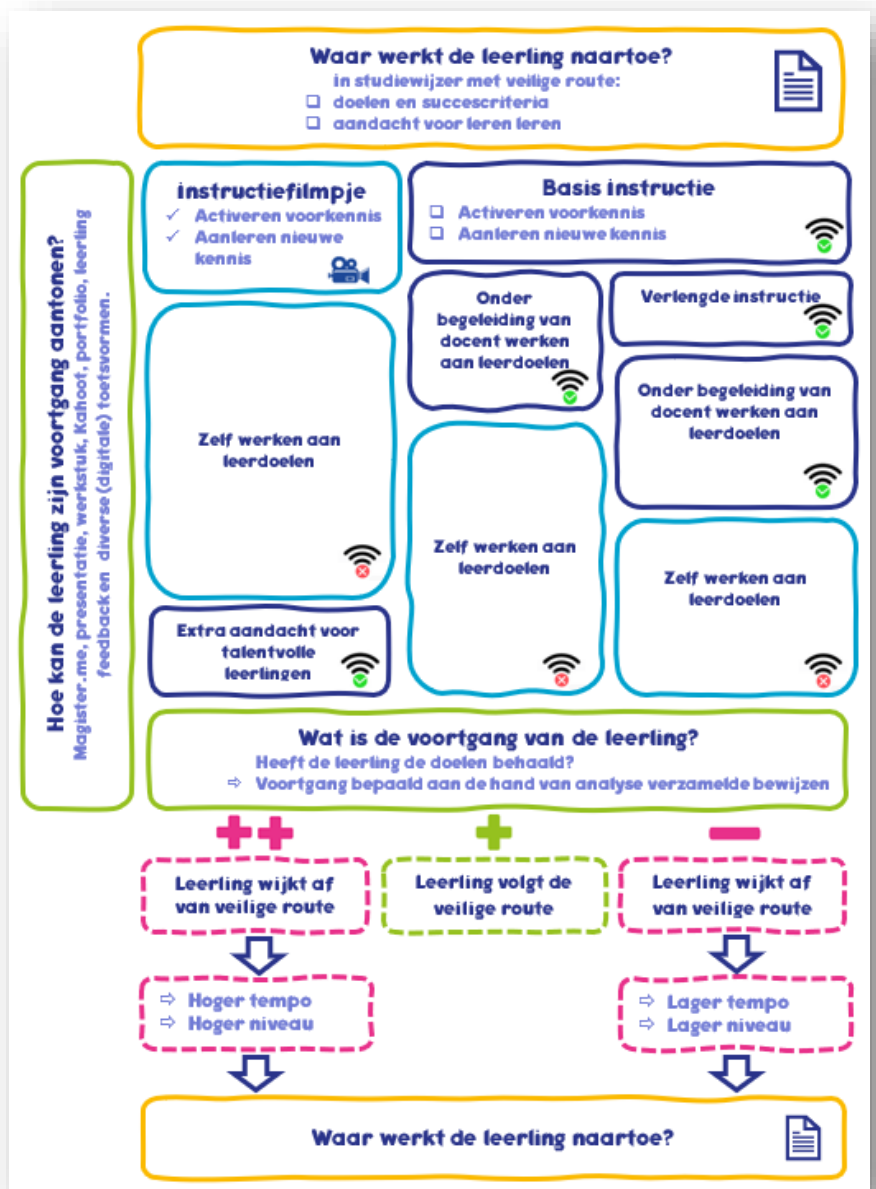
1. Oriënteren (oranje omlijnd)
2. Instrueren (blauw en lichtblauw omlijnd)
3. Monitoren en bijsturen (groen omlijnd)

De gestippelde blokken hebben betrekking op de mogelijke vervolgstappen op basis van de evaluatie.

Als de cyclus is doorlopen, start een volgende cyclus op. Deze start weer met de vraag 'Waar werkt de leerling naartoe?'

Dit schema gaat er niet vanuit dat de leerling alle fases in een lesuur doorloopt, maar gaat uit van de leerproces van de leerling over een langere periode van vijf tot zes weken.

THUIS leren kan zowel synchroon als asynchroon plaatsvinden. Dit wordt aangegeven met deze symbolen.

THUIS leren moet je leren

Dit schema geeft aan hoe je kunt differentiëren in je THUIS lessen. Maar hou er rekening mee dat je als docent THUIS leren ook moet leren.

Een goede eerste stap is om te zorgen dat je in ieder geval de veilige route voor leerlingen in de vingers krijgt. Hiermee kan je verreweg de meeste van je leerlingen goed ondersteunen.

Pas als je je daar comfortabel bij voelt, kan je nieuwe dingen uitproberen. We beschrijven in het volgende hoofdstuk wat iedere fase inhoudt en wat dat van jou als docent vraagt. We geven ook aan waar we verwachten dat je prioriteit ligt bij het leren van nieuwe dingen.

12.4 Fase 1 - Oriënteren

Als gastheer in jouw klas geef je aan waar je wilt dat leerlingen aan werken en hoe ze dat doen. Je stelt de regels voor de samenwerking vast. Je geeft ook aan aan welke leerdoelen leerlingen voor jouw vak werken.

Als je je verder wilt bekwamen in deze fase van THUIS leren, kun je het beste deze volgorde aanhouden:

1. Studiewijzer

Zorg voor een goede studiewijzer met heldere doelen. Om goed te kunnen plannen, hebben leerlingen een studiewijzer nodig die hen inzicht geeft in wat je de komende vijf tot zes weken van ze verwacht.

2. Verhelderen van leerdoelen en succescriteria

Zodra je dat op orde hebt, kun je werken aan het verhelderen van de leerdoelen en jouw verwachtingen voor leerlingen. Dit kun je bijvoorbeeld doen door leerlingen uitgewerkte voorbeelden te geven. Hierdoor begrijpen leerlingen goed wat er van ze wordt verwacht.

3. Aandacht voor leren leren

Geef leerlingen aanwijzingen hoe zij het leren voor jouw vak aan kunnen pakken.

Het is belangrijk om voldoende aandacht te schenken aan deze fase, zodat leerlingen straks beter in staat zijn om zelf verder te werken aan hun eigen leerdoelen.

12.5 Fase 2 - Instrueren

Je sluit aan bij de voorkennis van leerlingen, brengt nieuwe kennis aan en zorgt ervoor dat leerlingen hiermee aan de slag kunnen.

De activiteiten waar leerlingen jouw hulp in ieder geval bij nodig hebben zijn donkerblauw omlijnd. De activiteiten waarbij leerlingen zelf of in kleine groepjes werken aan hun leerdoelen zonder jouw begeleiding zijn lichtblauw omlijnd.

Het geven van instructie doe je natuurlijk ook in je reguliere lessen. Als je je verder wilt bekwamen in deze fase van THUIS leren, kun je het beste deze volgorde aanhouden:

1. Een THUIS les

Leerlingen profiteren van de interactie met jou en kunnen direct hun vragen stellen. Dit kan met een grotere groep leerlingen.

2. Een THUIS les voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Waar de rest zelfstandig aan het werk kan, hebben sommigen aanvullende ondersteuning nodig. Plan voor hen een verlengde instructie in een klein groepje in in Teams.

3. Een THUIS les voor leerlingen die extra verrijking en verdieping nodig hebben

Sommige talentvolle leerlingen hebben jou op een later moment nodig voor verrijking of verdieping. Plan voor hen een extra moment in in Teams.

4. Een instructiefilmpje

Maak een instructiefilmpje met een korte en bondige instructie. Voor sommige leerlingen zal deze instructie genoeg zijn. Ook kan het prettig zijn voor leerlingen om het filmpje, na jouw THUIS les, nogmaals te bekijken.

Deze instructiefilmpjes hoeft je niet altijd zelf te maken. Soms zijn er goede voorbeelden op het internet beschikbaar. Ook kan je dit werk verdelen in je sectie.

Investeer in de kwaliteit van je instructie. Bedenk dat een effectieve instructie maximaal 20 – 30 minuten duurt en een instructiefilmpje misschien maar 5 – 10 minuten.

Een THUIS les kan ook door meerdere docenten in een vakgroep worden gebruikt om voor verschillende niveaus (A of B groepen, mavo/havo/vwo) instructie of uitleg te geven. Van tevoren spreek je af met je collega's wie welke uitleg wanneer geeft en communiceer je dat met leerlingen.

Werk samen met je (vakgroep)collega's. Verdeel taken zodat iedereen kan doen wat hij leuk vindt en goed kan.

Je werkt aan het ondersteunen van leerlingen bij het werken aan hun eigen leerdoelen in deze volgende:

1. Zelf werken aan leerdoelen

Sommige leerlingen kunnen nu zelfstandig uit de voeten met de leerdoelen en werken zelf of in kleine groepjes via Teams samen.

2. Onder begeleiding van docent werken aan leerdoelen

Een deel van de leerlingen heeft jou nodig om samen met de nieuwe stof aan de slag te gaan. Zij kijken eerst hoe jij het doet en proberen het vervolgens zelf. Je kiest voor werkvormen waarmee de leerlingen inzicht krijgen in wat ze al kunnen en wat ze nog moeten leren. Je plant hiervoor momenten in in Teams met kleinere groepen met dezelfde leerdoelen.

Plan je leerlingen niet helemaal vol met THUIS lessen. Geef hen ook voldoende oefen- en verwerkingstijd om de leerstof zelf te verwerken.

12.6 Fase 3 – Monitoren & bijsturen

Het monitoren van de voortgang van je leerlingen verloopt in THUIS leren heel anders dan in je reguliere lessen. Het afnemen van summatieve toetsen verloopt onder deze omstandigheden niet zoals je gewend bent. Het is daarom belangrijk om zoveel mogelijk op andere manieren (formatief) informatie te verzamelen over hoe je leerlingen het doen.

1. Magister.me

In de onderbouw kun je goed zien waar je leerlingen mee bezig zijn in Magister.me. **Een leerling moet altijd inloggen via Magister.me.**

2. Huidige meetinstrumenten

Maak gebruik van de instrumenten om de voortgang van je leerlingen te monitoren die je ook in je reguliere lessen gebruikt. Zoals bijvoorbeeld open boek toetsen, diagnostische toetsen of leerlingen die elkaar feedback geven of beoordelen. Ook kan je leerlingen vragen om presentaties of werkstukken te maken, zodat ze hun kennis en vaardigheden kunnen aantonen.

3. Digitale meetinstrumenten

Maak gebruik van digitale instrumenten om de voortgang van je leerlingen te volgen, zoals Kahoot, Socrative, Microsoft Teams Opdrachten enz.

Pas je THUIS lessen aan op de informatie die je op deze manier verkrijgt. Voor sommige leerlingen is misschien meer of andere instructie nodig. Anderen hebben meer aan jouw feedback in een kleinere groep. Hiermee ondersteun je je leerlingen in hun leerproces.

Op basis van alle informatie die je tijdens het leerproces opdoet over je leerlingen, worden de vervolgstappen in het leerproces vastgesteld.

Er is een pilotlicentie voor Quayn. Dit is een middel om binnen Magister.me toetsen te genereren en af te nemen. Heb je interesse, mail naar a.straathof@ssvoz.nl

Vergeet niet om je leerlingen ook af en toe complimenten te geven. Juist nu hebben ze dat van je nodig!

12.7 Wijze lessen

Veel van de bouwstenen voor een goede les die je terugvindt in het boekje Wijze Lessen, dragen ook bij aan effectieve THUIS lessen. Dit boekje is al eens met de nieuwsbrief meegestuurd, maar kan je ook gratis downloaden op www.ou.nl/web/wijze-lessen.

Op www.lerarencollectief.nl vind je daarnaast 5 tutorials van collega-leraren en andere onderwijsprofessionals die je helpen om nog meer kwaliteit te geven aan je THUIS lessen.

De lijst voor leraren die thuis werken is www.wijslijst.nl. Je vindt hier informatiebronnen en initiatieven van collega-leraren en onderwijsondersteuners die dagelijks worden ge-update.

Op <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/afstandsleren-wat-werkt-wel-en-wat-niet/> van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek, kun je vragen stellen over wat wel en niet werkt aan afstandsleren.

Tenslotte

.....

It's not the strongest of the species that survives, nor the most intelligent; it's the one most adaptable to change.

Charles Darwin

.....

